

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Дизайн	Рівень вищої освіти	1-й освітній
Кафедра	Візуальні практики, секція ІТД	Рік навчання	4-й
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Нормативна, з циклу професійної підготовки
Спеціальність	022 Дизайн	Семестри	Весняний 2 (8)

Семестр (весняний, 8-й семестр 4-го року, 18 січня 2022 – 22 травня 2022 р.)

Економіка проектної діяльності та менеджмент

Викладач Звоник Андрій Андрійович, кандидат економічних наук, доцент кафедри ВП секції ІТД ХДАДМ

E-mail a_zvonik@ukr.net

Заняття понеділок 9.00–11.35, аудиторія 305 (3-й корпус)
п'ятниця 11.45–12.35, аудиторія 305 (3-й корпус)

Консультації вівторок 12.00–13.00, аудиторія 305 (3-й корпус)

Адреса 61002, Харків, вул. Мистецтв, 8, корпус 3, поверх 3, ауд. 305.

Укладач силабусу – доцент, к.е.н. Звоник Андрій Андрійович ©

На підставі Закону України про інтелектуальну власність авторські права щодо цієї програми належать Звонику А.А. Програма в цілому або окремі її частини без письмового дозволу автора не можуть бути скопійовані чи передані іншим особам та установам.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою вивчення дисципліни «Економіка проектної діяльності та менеджмент» є певний обсяг знань з історії, теорії і методики мистецтва, навчальних дисциплін

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Основною формою комунікації студента з викладачем є безпосереднє спілкування в аудиторії під час проведення занять. Поза Академії офіційним каналом комунікації стає спілкування у форматі листування через електронну пошту, яке відбувається в робочі дні тижня. Передбачені наступні умови електронного листування: 1) в *темі* листа вказується назва дисципліни: «Економіка проектної діяльності та менеджмент» (далі ЕПДМ); 2) в полі тексту листа надається конкретне ім'я та прізвище відправника, чітко визначаються питання, відповіді або інша інформація, додаються файли з зображеннями виконаних вправ, проектів і т.д; 3) файли підписувати таким чином: *прізвище_завдання. Розширення: текст — doc, docx, ілюстрації — jpeg, pdf*. Консультавання з викладачем в стінах академії

відбуваються у визначені дні та години. В умовах Covid-карантину передбачено проведення *On-line*консультацій і групових відео-конференцій на платформі *Zoom*. В окремих випадках (за умови домовленості з викладачем) можливе спілкування через *WhatsApp* або *Viber*.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Навчальною базою дисципліни ЕПДМ є матеріали *теоретичного, методичного та практичного* характеру, складені та систематизовані за авторською методикою укладача силабуса, доцента Звоника А.А. Теоретична частина матеріалів транслюється студентам під час лекцій у вигляді основних положень, що розкривають сутність, особливості і принципи організації процесу підготовки бізнес-плану. Лекційний матеріал ілюструється низкою наочних зразків, які демонструють приклади бізнес-планів, створених на основі новітніх проектних ідей з урахуванням передових технологічних досягнень. Цей матеріал слугує фундаментом до опанування професійних компетенцій, знань і навичок бізнес-планування. Характер і склад дисципліни не передбачає необхідності методичних рекомендацій традиційного типу, замість яких студентам надається перелік рекомендованої для опрацювання основної та додаткової літератури (монографії, книги, навчальні посібники, періодичні видання, проспекти дизайнерських виставок) і джерел Інтернету (див. Список рекомендованої літератури). Дисципліна викладається українською мовою. Застосування інших мов (російської, англійської, німецької) передбачено у випадку тлумачення першоджерел певних положень, дефініцій, спеціальних термінів, а також при індивідуальному спілкуванні з іноземними студентами.

ПОСИЛАННЯ НА МАТЕРІАЛИ ТА РЕСУРСИ

Специфіка курсового завдання ЕПДМ передбачає, априорі, посилання на матеріали з історії, теорії та професійної практики економіки. Наголошується, що в складі вихідної документації, посилання на матеріали видань, включаючи назви книг, статей, авторів публікацій і художньо-проектних творів, є обов'язковою умовою. Вказується, що навчально-інформаційні матеріали, дані про авторів, дизайнерські школи, творчі групи і т.ін. можна переглянути у мережі Інтернет.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Практичний характер дисципліни передбачає застосування обладнання двох типів: *аудиторного* (меблі, штучне освітлення, демонстраційні дошки) та *власного* (ноутбуки, електронні графічні планшети, що належать студентам). Для виконання навчальних завдань, студенти мають користуватися комп'ютерними програмами. Головною програмою, необхідною для написання тексту бізнес-плану, є Microsoft Word. Вибір програм здійснюється студентом самостійно, з урахуванням технічних можливостей ПК, рівня опанування програми.

МЕТА Й ЗАДАЧІ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни

Метою дисципліни є отримання студентами сучасних знань щодо закономірностей та перспектив розвитку галузі, основ планування, стимулювання, економічних проблем технічного прогресу, а також методів визначення і шляхів зростання економічної ефективності виробництва, нової техніки, капітальних вкладень, використання

виробничих фондів, удосконалення ринкових відносин та вплив на їх ефективність виробництва і якість роботи тощо.

Завдання дисципліни:

Завданням дисципліни є формування професійних якостей бакалаврів щодо прогнозування, планування, стимулювання і забезпечення економічно обґрунтованого підходу до процесу організації та розвитку виробництва в галузі дизайну та мистецтва в умовах ринкової економіки.

В процесі вивчення дисципліни студент повинен:

- **Знати:**
  - економічні та соціальні проблеми розвитку мистецьких послуг в умовах ринку;
  - техніко-економічні показники, які дозволяють аналізувати та оцінювати ситуацію.
- **Вміти:**
  - користуватися економічними законами та загальними закономірностями розвитку суспільства при вдосконаленні методів планування та регулювання бізнесу;
  - застосовувати отримані в ході вивчення дисципліни знання при аналізі господарчої діяльності, розрахунку ефективності інновацій та вибору оптимальних рішень.
- **набути навички:**
  - опанування економічними термінами, фактами та статистикою;
  - об'єднання для аналізу технічних, економічних та технологічних мистецьких факторів;
  - розробки бізнес-плану власного підприємства.

Вивчення даної дисципліни сприяє орієнтуванню студентів стосовно спеціалізації на подальших курсах. Теоретичні знання разом із практичними заняттями забезпечать більшу професійну зорієнтованість студентів, безперервність процесу навчання і його взаємозв'язок з іншими навчальними предметами курсу.

ТЕМАТИКА І РОЗПОДІЛ ЛЕКЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ

I.Лекції. Теоретичний розділ

Теоретичний розділ дисципліни «Економіка проектної діяльності та менеджмент», що містить 8 тем (33 підтеми):

Тема 1. Інформаційна революція.

- 1.1 Вступ.
- 1.2 Конфлікти та протиріччя .
- 1.3 Витоки ARPNET.
- 1.4 Китай Японія їх технології та екскурс в історію.

Тема 2. Підприємства та малі фірми.

- 2.1 Зв'язок підприємств з економічним станом країн.
- 2.2 Змінювана роль малих фірм.
- 2.3 Виробничі потужності.

Тема 3. Економічні ресурси підприємства.

- 3.1. Майно та капітал підприємства.
- 3.2. Основні фонди підприємства.

Тема 4. Маркетинг.

- 4.1 Аналіз споживчого ринку, поведінка покупців.

- 4.2. Розробка нових товарів.
- 4.3. Розробка стратегії та програм ціноутворення

Тема 5. Арт-ринок.

- 5.1 Склад та структура ринків.
- 5.2 Продуктивність праці. Поняття, показники та методи вимірювання. Резерви та фактори росту продуктивності праці.
- 5.3 Заробітна платня, як один з напрямків мотивації виробничої праці.

Тема 6. Ціноутворення. Ціна на продукцію та послуги у сфері дизайну.

- 6.1 Поняття, функції, складники ціни одиниці продукції.
- 6.2 Основні види цін.
- 6.3 Загальні фактори, які встановлюють рівень цін на дизайнерську продукцію.
- 6.4 Методи ціноутворення.
- 6.5 Оцінка споживчої вартості.
- 6.6 Види кошторисів.

Тема 7. Фінансово-економічні результати підприємницької діяльності і ефективність їх використання.

- 7.1 Сутність та функції фінансів підприємства.
- 7.2 Фінансові ресурси підприємства.
- 7.3 Джерела формування прибутку підприємства і напрямки використання прибутку підприємства.
- 7.4 Оцінка фінансово-економічного рівня підприємства.

Тема 8. Економіко-технічні розрахунки у дизайн- проектуванні.

- 8.1 Основи планування і прогнозування.
- 8.2 Бізнес-план власної роботи.

Основи планування та прогнозування. Бізнес-план. Основні розрахунки при бізнес-плануванні.

Теоретичний розділ дисципліни «Економіка проектної діяльності та менеджмент» має за мету ознайомити студентів з основами системи економічних знань і розрахунків в дизайнерській діяльності, новій термінології економіки, поліпшити навички застосування техніко-економічних показників для аналізу господарчої діяльності, оцінювання економічної ситуації та розрахунку ефективності інновацій.

2. Практичний розділ дисципліни «Економіка проектної діяльності та менеджмент» містить 1 тему і розділений на 8 тематичних етапів виконання роботи відповідно до теоретичного курсу:

Тема практичного завдання: «**Бізнес-план**»

Тема 1. Короткий зміст проекту. Фінансові джерела реалізації бізнес-плану. Ринки реалізації.

Тема 2. Організаційно-правова форма реалізації проекту. Засновники фірми.

- Тема 3.** Аналіз сучасного стану та перспектив ринку. Продукт-товар, робота або послуга, яка буде запропонована на ринку в результаті реалізації бізнес-плану. Ціна продукту. Канали збуту. Система стимулювання продажів.
- Тема 4.** Виробничий процес реалізації проекту. Види продукції (послуг), що реалізуються в результаті проекту. Сировина, яка використовується, обладнання (характеристики, ціна, постачальники). Кошторис витрат на виробництві.
- Тема 5.** Обґрунтування місця реалізації проекту. План, кошторис, строки будівельних робіт та монтажу обладнання. Заходи по забезпеченню економічної та технічної безпеки.
- Тема 6.** Обґрунтування необхідності персоналу для реалізації проекту (вимоги, заробітна платня, досвід і умови роботи). Підготовка та навчання персоналу. Зовнішні консультанти.
- Тема 7.** Аналіз фінансового стану (планований). Показники прибутковості проекту (плановані), строки окупності.
- Тема 8.** Загальноекономічні, технологічні та фінансові ризики.

Практичний розділ дисципліни **«Економіка проектної діяльності та менеджмент»** має за мету розвинути у студентів вміння користуватися економічними законами і загальними закономірностями при вдосконаленні методів планування, регулювання виробництва, поєднувати для аналізу технічні, економічні та технологічні фактори.

Форма підсумкового контролю засвоєння знань – **залік**.

ПРОГРАМНІ ВИМОГИ ДИСЦИПЛІНИ

Програмою ЕПДМ передбачено виконання 1-го курсового завдання. Мета завдання полягає в розробці бізнес-плану який вибирає для себе магістр. Під час виконання цього завдання студенти закріплюють знання з дисципліни.

Завдання передбачають закріплення методології комплексного та системного підходу задля вирішення бізнесзадач. На даному етапі навчання акцентується задача створення цілісної бізнес концепції, задля чого розглядаються класичні приклади розробки та реалізації бізнес-планів. Також увага приділяється проведенню поглибленого аналізу ситуації з виконанням *прогностичної схеми-моделі* функціонування об'єкту бізнес-проекту. На підсумкову оцінку суттєво впливає склад і якість виконання бізнес-проекту.

ОПИС І СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна вивчається протягом одного семестру : 8-го (весіннього). На вивчення дисципліни виділяється 3 кредитів ECTS. Загальний об'єм годин -**90**, з яких на аудиторні заняття відводиться 30 годин (14 лекційних і 16 практичних). Структура дисципліни складається з 2-х модулів у весінньому семестрі. Програмна задача кожного модулю полягає в опануванні студентами професійних знань і компетенцій щодо актуальних напрямів і тенденцій бізнес-проекткування, включаючи аналіз соціально-економічної і споживчої ситуації, методика побудови проектних концепцій і авторських бізнес-планів. Рубіжна перевірка рівня і якості отриманих знань та навичок здійснюється під час здачі модульних завдань, підсумкова – залікових переглядах в кінці семестрів.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми і зміст матеріалу розкриваються в ході проведення лекційних та практичних занять. Лекційні заняття закладають загальні знання про науково-теоретичні підвалини економічних проблем дизайн-діяльності. Практичні заняття проходять у форматі курсового завдання і надають спеціальні знання та навички, необхідні для професійної роботи дизайнера. Самостійна робота студентів спрямована на розвиток індивідуальних здібностей, закріплення отриманих знань і професійних прийомів. Зміст самостійної роботи включає пошук і аналіз додаткової інформації, підготовку усних і письмових відповідей під час рубіжного контролю, а також (за бажанням) написання статей, тез доповідей, рефератів за темами бізнес-завдань.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	Усього - го	у тому числі					Усього - го	у тому числі				
		л.	п.	лаб.	інд.	с.р.		л.	п.	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Інформаційна революція.	10	2	2	-	-	6	10	1	-	-	-	10
Тема 2. Підприємства та малі фірми.	10	2	2	-	-	6	10	0,5	-	-	-	10
Тема 3. Економічні ресурси підприємства.	10	2	2	-	-	6	10	0,5	-	-	-	10
Тема 4. Маркетинг.	10	2	2	-	-	6	10	1	-	-	-	10
Тема 5. Арт-ринок.	10	2	2	-	-	6	10	1	-	-	-	10
Тема 6. Ціноутворення. Ціна на продукцію та послуги у сфері дизайну. Собівартість	10	1	3	-	-	10	10	1	-	-	-	10
Тема 7. Фінансово-економічні результати підприємницької діяльності і ефективність їх використання.	10	1	1	-	-	10	10	1	-	-	-	10
Тема 8. Економіко-технічні розрахунки у дизайні.	20	2	2	-	-	10	20	2	-	-	-	12
Разом за курс	90	14	16	-	-	60	90	8	0	-	-	82

4. Практична робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (ч)	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Короткий зміст проекту. Фінансові джерела реалізації бізнес-плану. Ринки реалізації.	2	0,5
2.	Організаційно-правова форма реалізації проекту. Засновники фірми.	2	0,5
3.	Аналіз сучасного стану та перспектив ринку. Продукт-товар, робота або послуга, яка буде запропонована на ринку в результаті реалізації бізнес-плану. Ціна продукту. Канали збуту. Система стимулювання продажів.	2	0,5
4.	Виробничий процес реалізації проекту. Види продукції (послуг), що реалізуються в результаті проекту. Сировина, яка використовується, обладнання (характеристики, ціна, постачальники). Кошторис витрат на виробництві.	2	0,5
5.	Обґрунтування місця реалізації проекту. План, кошторис, строки будівельних робіт та монтажу обладнання. Заходи по забезпеченню економічної та технічної безпеки.	2	0,5
6.	Обґрунтування необхідності персоналу для реалізації проекту (вимоги, заробітна платня, досвід і умови роботи). Підготовка та навчання персоналу. Зовнішні консультанти.	2	0,5
7.	Аналіз фінансового стану (планований). Показника прибутковості проекту (плановані), строки окупності.	3	0,5
8.	Загальноекономічні, технологічні та фінансові ризики.	1	0,5
	Разом:	16	4

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (ч)	
		Денна форма	Заочна форма
1-1.	Підприємство, як суб'єкт господарювання.	2	3
1-2.	Виробнича програма та виробничі потужності підприємства.	2	3

2.	Економічні ресурси підприємства.	4	6
3.	Оборотні засоби виробництва підприємства.	4	6
4.	Праця та заробітна платня Продуктивність праці.	8	10
5.	Собівартість продукції.	10	10
6.	Ціноутворення. Ціна на продукцію та послуги у сфері дизайну.	10	14
7.	Фінансово-економічні результати підприємницької діяльності і ефективність їх використання.	10	15
8.	Економіко-технічні розрахунки у дизайні.	10	15
	Разом:	60	82

6. Методи навчання

Основна **форма** проведення занять – теоретичні лекції, практичні завдання.

Для досягнення **мети дисципліни** використовуються **такі методи**:

– «системний підхід», коли окремі поняття і явища подаються як частина загального виробничого процесу (в даному випадку технологічні процеси подаються в контексті загальних процесів створення штучного середовища існування людини);

– «метод візуалізації уявлень», – метод заснований на стимуляції уяви шляхом створення образів; широко використовується в сучасній дизайн-освіті і полягає у візуальному представленні матеріалу, переважно у вигляді креслень, зображень отриманих результатів проектування (в даному випадку – зразків виконання бізнес-плану);

– «принцип порівнянь», – коли головні споживчі якості продукції (послуги) порівнюються в рамках класифікації за окремими показниками, наприклад, якістю, ергономічністю, вартістю, екологічністю, відповідністю обраному стилю тощо, а результати порівняння використовуються в подальшому для пошуку оптимальних рішень і процесів при розробці бізнес-плану.

7. Метод контролю знань.

В якості методу поточного контролю знань використовуються контрольне опитування за результатами вивчення теоретичного курсу та перевірка знань за результатами практичного завдання зі складання бізнес-плану.

Формою проведення контрольного опитування є усна відповідь на вибіркові контрольні питання за темами, що входять до теоретичного розділу дисципліни.

Методом завершального контролю знань є залік.

Залік провадиться у формі усної відповіді на вибіркове питання за однією з тем лекційного курсу та здачі практичного завдання (бізнес-плану).

Розподіл оціночних балів в межах поточного контролю і заліків разом із шкалою оцінювання наведені в Розділі 9.

8. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування, практична та самостійна робота	Підсумковий	Сума
--	-------------	------

Теоретична частина		Практична частина (Бізнес-план)		тест (залік)	
T: 1 – 5		T: 6 – 8	T: 1 – 8	50	100
10		10	30		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	Для заліку
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
75-81	C		
64-74	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно, з можливістю повторного складання	незадовільно, з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно, з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незадовільно, з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Методичне забезпечення

Назва тем	Методичне забезпечення теми
Теоретична і практична частини	
Тема1- 1. Підприємство, як суб'єкт господарювання.	
Тема1-2. Виробнича програма та виробничі потужності підприємства.	Демонстраційний матеріал
Тема 2. Економічні ресурси підприємства.	Демонстраційний матеріал
Тема 3. Оборотні засоби виробництва підприємства.	
Тема 4. Праця та заробітна платня Продуктивність праці.	Демонстраційний матеріал
Тема 5. Собівартість продукції.	
Тема 6. Ціноутворення. Ціна на продукцію та послуги у сфері бізнесу.	
Тема 7. Фінансово-економічні результати підприємницької діяльності і ефективність їх використання.	Демонстраційний матеріал
Тема8. Економіко-технічні розрахунки у бізнесі.	Демонстраційний матеріал

СИСТЕМА БОНУСІВ

При виставленні підсумкової оцінки за проект передбачена можливість додаткових балів, у тому числі: за творчу активність студента під час проведення практичних занять, що наочно проявилось в оригінальних проектних та інноваційних пропозиціях (1-3 бали), участі в Олімпіаді, конкурсі, виставці, студентській конференції, конкурсі студентських наукових робіт, написання рефератів (5–7 балів), пошук грантів(3-5 балів). Максимальна кількість балів - 10.

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

На проведення занять з дисципліни ЕПДМ розповсюджуються загально прийняті норми і правила поведінки, затверджених положеннями про Вищу школу. Вітається власна думка студентів з теми заняття, активне обговорювання проектних проблем, аргументоване відстоювання авторської позиції. Разом із тим під час занять не допускаються дії, які порушують порядок і заважають навчальному процесу, у тому числі користування мобільними телефонами для розмов, запізнення на заняття без поважних причин, не реагування на зауваження викладача. У разі хвороби або іншої важливої причини, викладач має перенести заняття на вільний день за попередньою узгодженістю з деканатом та зав. кафедрою в рамках існуючого розкладу занять. Про дату, час та місце проведення занять викладач інформує студентів через старосту групи.

!!!. В умовах пандемії Covid-19 можливо застосування особливих форм навчального процесу, у тому числі в режимі On-line консультацій та відео-конференцій.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Вальтух К.К. Информационная теория стоимости. – «Янус-К», 2001.
2. Кастельс М. Информационная эпоха: экономика, общество и культура – М.:ГУ ВШЕ, 2000. – 608 с.
3. Комаров И. Интеллектуальный капитализм // Персонал. – 2000. - № 5. – С. 54-62.
4. Коуз Рональд. Фирма рынок и право. М. Дело ЛТД, 1993.
5. Кругман П., Оберфельд М. Международная экономика. Теория и политика. – М., 1997.
6. Маркс К. Теория дополнительной стоимости. – М., 1978.
7. Минаев С. В. Глобальная экономика: 2000 год: Научно-аналитический обзор / РАН; Институт научной информации по общественным наукам. – М., 2001.
8. Сорос Дж. Кризис мирового капитализма. - М.: "Инфра-М", 1999. - 260с.
9. Стюарт Т. Интеллектуальный капитал. Новый источник богатства предприятий. – Нова постиндустриальная волна на Западе. Антология. – М.: Academia, 1999. – С. 372-400.
10. Хейне П. Экономический образ мышления. – Пер. с англ. – М.: «Новости» при участии изд-ва «Catallaxu», 1991. – 704с.
11. Экономическая энциклопедия. – М.: ОАО «Издательство «Экономика», 1999. – 1056с.
12. Закон України «Про підприємництво», «Про господарські товариства». Відомості Верховної Ради України. - 1991 — 2011.
13. Економіка підприємств. Навчальний посібник І.М. Бойгіна та ін. - Львів, 1999.

14. Самуельсон П. Экономика. - М.: Прогресс, 1964.
15. Фишер С. и др. Экономика. - М.: Экономика, 1995
16. Райзберг Б.А. и др. Курс экономики. - М.: Инфра-М, 2008.
17. Слоним Дж. Экономикс. - М.: Питер, 2007.
18. Лісовицький В.М. Мікроекономіка. - Х.: Основа, 2004.
19. Кенис Дж.М. Общая теория занятости, процента и денег. - М.: Финансы, 1976.
20. Долан Е. и др. Рынок, микроэкономическая модель. - СПб.: Наука, 1992.

Допоміжна

1. Воробьев Е.М., Гриценко А.А., Ким М.И., Лисовицкий В.Н. Экономическая теория. Курс лекций. – Харьков, 2006.
2. Основи економічної теорії / за ред. Акад. НАН України А.А. Чухна. – К.: Вища Школа, 2001.
3. Економічна теорія. Посібник Вищої Школи. / під ред. Проф. Є.М. Воробйова. – Харків-Київ, 2003.
4. Курс экономики. / под ред. проф. Б.А. Райзберга. – М.: Инфра-М, 1999.
5. Джеральд М. Майєр, Джеймс Е. Раух, А. Філіпенко. Основні проблеми економіки розвитку. – Oxford University Press, Inc., 2000.
6. Борисов Е.Ф. Экономическая теория: Учебник. – М.: Юность, 1999.
7. Основы рыночной экономики: Пособие для учащихся ПТУ и техникумов / под ред. Г.В. Задорожного. – Х.: Основа, 1995.
8. Основи економічної теорії: Підручник. Книга 1. / під ред.. проф. Ю.В. Ніколенко. – К.: Либідь, 1998.
9. Основи економічної теорії: Підручник. Книга 2. / під ред.. проф. Ю.В. Ніколенко. – К.: Либідь, 1998.
10. Економічна теорія. Модульний курс: навчальний посібник. / під ред. Проф. Є.М. Воробйова. – Х.: Торсінг+, 2009.
11. Економічна теорія в питаннях і відповідях. / під ред. Проф. Є.М.Воробйова. – Х.: ТОВ «РИФ», 2002.